

Kelan vammaistuki on heikko kannustin ansiotyöhön

Kelan maksaman vammaistuen tulisi jatkua pitkäaikaisesti, jotta tuella ylipäättään ehdittäisiin edistää vammaisten henkilöiden työssäkäyntiä.

Kelan tutkija **Lauri Virran** tekemästä rekisteritutkimuksesta ilmenee, että vammaistuen ensimmäiseen hakemukseen myönteisen päätöksen saaneet henkilöt olivat niin sairaita tai huonokuntoisia, että heistä joka toinen joutui luopumaan tuesta vuoden kuluessa sen hakemishetkestä lukien. Suurin osa siirtyi työkyvyttömyyseläkkeelle.

Lauri Virta kirjoittaa tuloksista elokuussa ilmestyneessä Sosiaalivakuutus-lehdessä 4/04.

Tutkimuksessa seurattiin vuosina 1991–1993 ja 1996–1998 vammaistuen piiriin tulleiden henkilöiden tilannetta. Tutkittujen keski-ikä oli 41 vuotta tuen hakemisen hetkellä. Joka neljännelle tutkitulle myönnettiin tukea kasvainten tautiluokkaan kuuluvan sairauden takia.

Vammaistukea maksetaan 16- 64-vuotiaille vammaisille, jotta heidän olisi helpompaa selviytyä jokapäiväisessä elämässä, työssä ja opiskelussa. Kela voi myöntää vammaistukea, jos sairaus tai vamma heikentää henkilön toimintakykyä olennaisesti vähintään vuoden ajan yhtäjaksoisesti. Viime vuonna Kelan vammaistukea sai lähes 12 500 työikäistä henkilöä.

Eri vammaisetuksilla pyritään edistämään vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia yhdenvertaiseen elämään muiden kansalaisten kanssa. Tämä tavoite sisältyy myös Kelan maksamaan vammaistukeen. Lisäksi lainlaatija halusi kannustaa vammaistuella toimintakyvyltään heikentyneitä henkilöitä osallistumaan työelämään.

Tämä työelämän tavoite näyttää toteutuvan heikosti. Tutkijan mukaan vammaistuen lainsäädäntöä tulisi kehittää, jos vammaistuella todella halutaan edistää työntekoon osallistumista: toimintakyvyltään heikentyneen nuoren pääsyä työelämään ja keski-ikäisen pitkäaikaissairaajan jatkamista ansiotyössä. Keski-ikäisen pitkäaikaissairaajan on ilmeisen vaikea saada vammaistukea niin varhaisessa vaiheessa, että tuella voidaan vielä olennaisesti vaikuttaa hänen toimintakykynsä.